

Filmski virtuoзит Tima Burtona kao temelj za realizaciju modnih ilustracija

Koren, Tesa

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Textile Technology / Sveučilište u Zagrebu, Tekstilno-tehnološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:201:099860>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-03**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Textile Technology University of Zagreb - Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD
FILMSKI VIRTUOZITET TIMA BURTONA KAO TEMELJ ZA
REALIZACIJU MODNIH ILUSTRACIJA

Tesa Koren

Zagreb, rujan 2022.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
TEKSTILNO-TEHNOLOŠKI FAKULTET
TEKSTILNI I MODNI DIZAJN
MODNI DIZAJN

ZAVRŠNI RAD
FILMSKI VIRTUOZITET TIMA BURTONA KAO TEMELJ ZA
REALIZACIJU MODNIH ILUSTRACIJA

Mentor:
ak. slikar Paulina Jazvić, izv. prof. art

Student:
Tesa Koren

Zagreb, rujan 2022.

UNIVERSITY OF ZAGREB
FACULTY OF TEXTILE TECHNOLOGY
TEXTILE AND FASHION DESIGN
FASHION DESIGN

UNDERGRADUATE THESIS
TIM BURTON'S CINEMATIC VIRTUOSITY AS A BASIS FOR
REALIZATION OF FASHION ILLUSTRATIONS

Mentor:

Assoc. Prof. Art, Paulina Jazvić

Student:

Tesa Koren

Zagreb, September 2022

DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Zavod za dizajn tekstila i odjeće

Broj stranica: 45

Broj slika: 21

Broj likovnih ostvarenja: 11

Broj literarnih izvora: 17

Članovi povjerenstva:

I. doc. art Ivana Mrčela, predsjednica

II. izv. prof. art Paulina Jazvić

III. doc. dr. sc. Blaženka Brlobašić Šajatović

IV. doc. art Marin Sovar

Datum obrane rada: 13. 9. 2022.

SAŽETAK

Ovaj završni rad počiva na studioznoj analizi triju odabranih filmova američkoga redatelja Tima Burtona. Bizaran, ekscentričan, gotički, sablastan – sve su to pridjevi kojima je moguće potanje opisati osebujan stil Tima Burtona koji oštromnom primjenom zvukovnih i svjetlosnih elemenata oplemenjuje osjetilno iskustvo gledatelja ostavljajući ga u vječitoj neizvjesnosti. U ovome je završnome radu istraživana i neprijeporno besprijekorna kostimografija kojom se ilustriraju krucijalna obilježja Burtonovih likova.

Ključne riječi: film, kostimografija, gotika, mračnjaštvo, stvarnost, imaginacija, animacija, predgrađe, izopćenik

ABSTRACT

This final thesis is a studios analysis of the three chosen films of the American director Tim Burton. Bizarre, eccentric, gothic, eerie – all of those being the adjectives to thoroughly describe Tim Burton's distinctive style, which, with the clever use of sound and light elements, refines the sensory experience of the viewer, leaving him in eternal uncertainty. In this final thesis, the impeccably flawless costume design, which illustrates the crucial traits of Burton's characters, is also explored.

Key words: film, costume design, gothic style, darkness, reality, imagination, animation, suburbia, outsider

SADRŽAJ

1. UVOD	7
2. TEORIJSKI DIO	8
2.1. Život Tima Burtona	8
2.2. Filmografija	9
3. BUBIMIR.....	10
3.1. Kostimografija	12
4. EDWARD ŠKARORUKI	14
5. ALISA U ZEMLJI ČUDESA	18
5.1. Alisa Kingsleigh	18
5.2. Ludi Klobučar.....	20
5.3. Crvena i Bijela Kraljica	22
6. SUPERCALIFRAGILISTICEXPIALIDOCIOUS	24
7. ZAKLJUČAK	26
8. EKSPERIMENTALNI DIO.....	27
8.1. Mjere za konstrukciju temeljnoga kroja haljine	27
8.2. Skica haljine	28
8.3. Konstrukcija temeljnoga kroja haljine.....	28
8.4. Modeliranje haljine.....	29
8.5. Krojni dijelovi sa šavnim dodacima	30
9. LITERATURA.....	31
10. SLIKOVNI I VIDEO PRILOZI.....	32

1. UVOD

Tim Burton suvereno je izbio ime jednoga od najkontroverznijih i ekscentričnih filmskih redatelja. Njegov režiserski rukopis prožiman gotičkim mračnjaštvom i hororskom fantazijom postao je toliko distinktivan da je za njegovo definiranje skovan novi pridjev – *Burtonesque*. No, što li to uopće znači? Riječ *Burtonesque* upotrebljava se za precizno određivanje jedinstvene sinteze nadrealne noćne more i dječje mušičavosti, uvelike inspirirane njemačkim ekspresionizmom, suburbijском Amerikanom te gotičkim senzibilitetom. Ne baš tako popularan podžanr u koji se svrstavaju njegova umjetnost i filmovi jest gotička suburbija, stil pripovijedanja razvijen iz Burtonovoga izopćeničkog života prisilno provedenoga u svijetlom i sunčanom kalifornijskom predgrađu. Ta mješavina normalnosti i jeze koja je obavijala cijelo njegovo djetinjstvo pruža valjano objašnjenje njegovoga izbora prikazivanja provincijalne sredine. Načelno, predgradsku okolinu, periferno zabačenu na sam rub grada, doživljavamo kao dosadnu i iznadprosječno tradicionalnu, no Burton se svakako ne bi složio s takvim mišljenjem, višestruko tvrdeći da je američko predgrađe zapravo vrlo čudno. Svoj nezahvalan odnos s predgradskom okolinom Burton je, primjerice, prikazao u Edwardu Škarorukom, filmu u kojemu protagonist utjelovljuje ekspresiju alijenacije te nemogućnost ostvarivanja kontakta s ostatkom svijeta kojima je Burton bio izložen u svomu djetinjstvu. Iz toga razloga Burton često u svoje filmove uključuje ubačene scene proganjajućih događaja likova iz prošlosti koji obično označavaju svojevrsne prekretnice u njihovim životima. Ono što također definira Burtonove filmove jest ta karakteristična vizualna estetika koja zahvaća kako okruženje tako i same likove. Burton nikada ne škrtari na frizurama i šminki, ključnim detaljima koji pomažu „oživjeti“ njegovu viziju likova na specifičan način. Njegovi likovi poznati su po naglašenim jagodicama, velikim, okruglim očima, mračnim podočnjacima i kao kredom pobijeljenomu licu. Mnoge Burtonove filmske koncepcije crpe su iz njegovih ranih likovnih uradaka napravljenih, dakle, još u njegovu djetinjstvu, no usprkos tomu dječjemu podtonu, filmovi ovoga redatelja nisu u potpunosti namijenjeni toj demografskoj skupini. Pisanju ovoga završnoga rada ponajviše su pripomogla djela *Tim Burton (Masters of Cinema)* Aureliena Ferenczija te *Tim Burton, The iconic filmmaker and his work* Iana Nathana.

2. TEORIJSKI DIO

2.1. Život Tima Burtona

Timothy Walter Burton iskoračio je iz mračne sumaglice 25. kolovoza 1958. godine u Burbanku u Los Angelesu. Stariji je sin Jean i Williama „Billa“ Burtona, sasvim običnoga, američkoga bračnoga para prosječnih novčanih dohodaka skrašenoga u klišeiziranoj suburbijskoj naseobini raznobojnih bungalova, sličnima onima prikazanima u *Edwardu Škarorukom*. Jean Burton bila je vlasnica suvenirnice posvećene isključivo mačkama, dok je Bill Burton karijeru započeo kao niželigaški bejzbolaš kojega je ozljeda porazno nagnala na povlačenje u Odjel za parkove i rekreaciju Burbank. Već u svomu predtinejdžerskomu razdoblju, Burton je snimao kratke filmove koristeći se grubim tehnikama animacije stop motiona ili pak filmove bez ikakvoga zvuka (jedan od njegovih najstarijih maloljetničkih filmova jest Otok doktora Agora koji je snimio sa samo 13 godina). Burton je, otkad pamti, bio snažno zanesen američkim romantičarskim piscem Edgarom Allan Poeom. Kada su njegovi roditelji zazidali dva prozora na njihovoj kući, Burton se odmah prisjetio mučeništva opisanog u Poeovim pričama u kojima su žrtve žive zazidane ili pogrešno zakopane u katatoničnom stanju. Kroz lepezu osebjnih prozih bisera, Edgar Allan Poe priziva bizarne, sveprožimljuće pekulijarne hororske srhove koji beskrupulozno vrebaju iza poroznoga pokrova normalnosti. „Za mene je stvarnost bizarna“, inzistira Burton, čiji su filmovi prepunjeni Poeovim romanticizmom, a njegova je kolekcija priča u stihu, *The Melancholy Death of Oyster Boy and Other Stories*, izravan homage doživotnomu idolu. Burton voli ovijati svoje djetinjstvo gotičkom maglom, kao što je to slučaj u Poeovim kratkim pričama ili, zapravo, nekim od njegovih filmova. Dječak u dvorcu sa škarama umjesto ruku, djevojka koja upada u zečju rupu, a u konačnici i suburbijski klinac koji je pobjegao s ciljem da postane redatelj. Takvo samomitologiziranje projekcijom osobnoga perceptivnog senzibiliteta na protagonista načinilo ga je distinktivnim umjetnikom. Nakon završene srednje škole, 1976. g. osvojio je školarinu za polaznje California Institute of Arts (CalArts), školu koju je osnovao velikan animacijske produkcije Walt Disney kako bi nadarene crtače usmjerio na putanju perspektivnih animatora.

2.2 Filmografija

Nakon niza kratkih filmova, među kojima se ubraja i hororski počasni film *Frankenweenie* (1984.), Burton je 1985. godine režirao svoj prvi dugometražni film *Pee-Weejeva velika pustolovina*, obiteljski film u središtu s odraslim djetetom koje traži svoj ukradeni bicikl. S mračnom komedijom *Bubimir* (1988.) Burton je izbio mjesto nekonvencionalnoga redatelja. Zatim se, režirajući *Batmana* 1989. i njegov nastavak 1992., okrenuo nešto većemu, mainstream filmovima prikladnijemu budžetu, ostvarivši veliki uspjeh i još veći profit. Burton je također bio zaslužan za koncept i opći dizajn stop-motion animacijskoga filma *Noćna mora prije Božića*, snimljenoga 1993. i režiranoga od strane Henryja Selicka. Suradnja Selicka i Burtona ponovno je uslijedila na produkciji filma *James i divovska breskva* 1996. godine, što je adaptacija romana Burtonovoga voljenog književnika Roalda Dahla. *Edward Škaroruki* (1990.) označio je prvu Burtonovu suradnju s Johnnyjem Deppom – filmski je tandem nastavio surađivati na filmovima kao što su *Ed Wood* (1994.), što je biografska priča o redatelju koji je nosio odjeću namijenjenu suprotnomu spolu te nazvan najgorim postojećim redateljem, *Sanjiva dolina* (1999.), bazirana na priči o bezglavom konjaniku Washingtona Irvinga *Legenda o Sanjivoj dolini*, a zatim i *Charlieju i tvornici čokolade* (2005.), filmskoj adaptaciji istoimene knjige za djecu Roalda Dahla. Godine 2001. Burton je napravio filmsku obradu znanstveno fantastičnoga klasika *Planeta majmuna* iz 1968. godine, tijekom čijega je snimanja započeo romantičnu vezu s jednom od njegovih zvijezda, Helenom Bohnam Carter, dugoročnom partnericom s kojom danas ima dvoje djece. Nakon režiranja *Velike ribe* 2003. godine, dvije je godine kasnije napravio *Mrtvu nevjestu* koja je nominirana za Oscara za najbolji animacijski film. Film uživa posuđene glasove Johnnyja Deppa i Helene Bohnam Carter, dvoje već spomenutih glumaca koji su 2007. godine ponovno ekipirani s Burtonom za produkciju filma *Sweeney Todd: Đavolji brijač Fleet Streeta* koji je temeljen na mjuziklu Stephena Sondheim. Godine 2010. Burton je režirao specijalnim efektima potpomognuti film *Alisu u zemlji čudesa*, adaptaciju istoimenoga romana Lewisa Carrolla, te dvije godine kasnije *Sjene tame*, komičnu interpretaciju kultne sapunice 60-ih godina 20. stoljeća. Godine 2014. produciran je film *Velike oči* kojime je ispričana istinita priča o slikarici Margaret Keane čiji je suprug uzeo sve zasluge za njezin rad u ranome stadiju njezine karijere. Burton je zatim 2016. godine režirao pustolovnu fantaziju *Dom za osebujnu djecu gospođice Pelegrine*, temeljenu na prvoj knjizi popularne serije za mladež *Ransona Riggsa*. Godine 2019. Burton je zaprimio mješovite kritike za film *Dumbo*, adaptaciju Disneyeva klasika iz 1941. godine koji je koristio prave ljude i životinje bez ikakve potpomoći animacijskih efekata.

3. BUBIMIR

Adam i Barbara Maitlands sasvim su klasični supružnici koji živi krajnje mirnim životom u svojoj trošnoj vikendici u Novoj Engleskoj, no onda jednoga dana, kao iz vedra neba, pogibaju u automobilskoj nesreći i vraćaju se u svoju kuću u formi duhova. Ništa ih ne sprječava da spokojno nastave svoj posmrtni život sve dok njujorška obitelj Deetz ne kupi njihov dom. Maitlandsima ne preostaje drugoga izbora no izgnati neželjene uljeze iz svoje kuće – no kako će im to samo poći za rukom? Nakon silnih neuspješnih pokušaja, Maitlandsi su primorani zazvati samoprozvanoga bio-egzorcista Bubumira, libidom upravljana manipulacijskoga lašca koji, kako kazuje, bilježi uspjehe u progonu i onih najizdržljivijih, okorjelih ljudskih plošnjaka iz njihovih domova. No, nisu sve nade izgubljene ukoliko dopru do Lydije, kćeri obitelji Deetz, od široko obodnoga šešira pa sve do vojničkih čizama u crno ovijenu 16-godišnju djevojku koja, doživljavajući i sebe samu kao „čudnu i neobičnu“, jedina uspijeva uspostaviti komunikaciji s tim dražesnim fantomima.

Bračni par Adam i Barbara Maitlands vraćaju se kući, doima se, sasvim odagnane memorije o svojoj posve iznebuške zbivenoj pogibelji, ne sumnjajući ni ponajmanje na nepovoljno zadešeni udes sve dok ih ne sablazne zaprepašujuće iščezle misli. Pokušavši izaći iz kuće, Adam najednom zalazi u izvanvremensku dimenziju u kojoj na njega naprečac nasrće dvoglava grdesija pješčanoga crva, golema, prugama išaranoga kalema koji grozomorno zavija urlicima ščepanoga psa, podmukle namjere da pojede toga već odveć napaćenoga unesrećenika. Za vrijeme Adamovoga izbivanja, Barbara pronalazi *Priručnik za nedavno preminule*, čime se njezina podsvjesna bojazan o neizvjesno zloj kobi ubrzano prelijeva u obeshrabrujuću spoznaju. Plivajući u bespuću neslućenoga ganuća, Adam i Barbara Maitlands u pomoć pozivaju Bubimira, usahloga, urušenoga leša sveukupne korpusne površine prošarane mahovinom i plijesni, koji ih odvodi u mučno ukošene koridore činovničkoga čistilišta (Burton uživa podbadajući ono ordinarne prirode), sa socijalnim radnicima, moglo bi se reći, subordiniranima suicidalnomu činu.

Opskurni je polis prekogrobne dimenzije premrežen snopom podzemnih, neonskih svjetala, te ispunjen mnoštvom fantastičnih zagrobnjaka, vrhunaravnih bića skresanih okrajina obraslih anomalijским izraslinama, živahnih kožnih kolora, izbočenih očnih jabučica, no i unakaženih, rugobnih figura naoko pripadajućim nekoj još nerazabranoj galaksiji. Maitlandsi i dalje ne uspijevaju u izgradnji rezigniranoga odnošaja prema svojoj pogubnoj sudbini sve dok njihov vakuumski zapečaćeni rezonski mjehur najzad ne probuše odiozna komadanja i izobličenja u

koja im se koža gipko, baš kao nauljeno pruža, nalik onima na slikama holandskoga slikara Hieronymusa Boscha.

Slika 1,2. Usporedba odsječka slike Hieronymusa Boscha sa sablaznim izobličenjima Adama i Barbare Maitlands

Trseći se iz petnih žila utjerati strah u kosti obitelji Deetz, duhovi spopadnu njihova nespremna tjelesa, zajedno s onima njihovih gostiju, te ih prepuštaju urnebesnom glazbenomu broju, no to ponovno ne rađa željeni učinak – posve zabavljeni takvim nenadanim opsjedanjem, živeći ekstatično žude za upoznavanjem tih humorno kreativnih duhova. Na samomu je upoznavanju s filmskim likom razvidno da se Bubimir savršeno uklapa u psihološki profil manijakalnoga, lakrdijaškoga dijabolika nagonjena prije svega seksualnim porivima, mješine impregnirane kukčevim sokom koji pršće pod njegovom krvoločnom rukom kud god nogom kroči, nukajući preminule očajnike da ga naivno oslobode u oazu živućih kako bi im pomogao otjerati nepoželjne uljeze, da bi na samomu vrhuncu akcije izišlo na vidjelo kakvim manipulacijskim znalцем on iskonski biva. Mjera biva prevršenom kada Bubimir pod prisilom nagovara nevoljnu tinejdžericu Lydiju da se njime oženi kako bi mogao slobodno lutati svijetom živih; tada se najednom intenziviraju roditeljski instinkti koje Maitlandsi gaje prema Lydiji te Bubimir na koncu filma završava u utrobi već nam znanoga pješčanoga crva.

Osim specifičnom kombinacijom mušičavoga humora i mračne melankolije, film je rafinirano prožiman i žanrom mjuzikla, uz muzičkoga genija Dannyja Elfmana, zaslugama za izvrsni kompozicijski angažman pridružuje se i jamajčanska zvijezda Harry Belafonte uz čije burleskne skladbe *Banana Boat Song* i *Jump in the Line* filmski likovi, na snažno improviziran način, sinkronično pomiču usnama. Završni filmski kadrovi rezervirani su za Lydiju u školskoj uniformi (privatnom vlasništvu glumice Winone Ryder) koja se, dok komforno lebdi u dnevnoj sobi, prpošno njiše uz zvukove dinamične jamajčanske melodije.

3.1. Kostimografija

Dubiozni odjevni ukus Delije Deetz nedvojbeno je teza vrijedna diskusije, kategorizirana tik uz njezin senzibilitet za modernu umjetnost – prigrlivši svoj samosvjesni vizionarski izričaj, Delia bez ikakve zadržke razdragano paradira u puloveru svoga supruga preinačenomu u par hlača ili pak s dugačkom, crnom kožnom rukavicom zavezanom oko glave koja začas preuzima sekundarno podanu ulogu vrpce za kosu. Delijine gošće na večeri, sa svojim gizdavo drapiranim haljinama, predimenzioniranim, zlaćanim okruglim naušnicama, ali i spiralno uvijenom kosom, suvereno naliče inačicama modela s naslovnica časopisa 80-ih godina.

Slika 3. Delia Deetz u društvu svojih gošći

Charles Deetz, otac Lydije Deetz, odjećom isuviše ne odudara od svoga dosadnjikavoga zanimanja, noseći poslovna odijela prigušenoga kolora ili pak košulje uparene s teškom pleteninom uravnoteženo otužnih tonova.

Modno su neosviješteni i glavni protagonisti filma, bračni par Maitlands, koji odjeveni u zastarjelu dugačku haljinu cvjetnoga printa te kariranu košulju s običnim hlačama od kepera odaju dojam tipičnih prigradskih seljanina, koji se još više pojačava kada ih Beetlejuice ismijava preslikavajući na sebe Adamovu odjeću. Lydia Deetz dijametralna je suprotnost svojih roditelja, nosi isključivo crnu odjeću te se osobito pamti po svojim zašiljenim, široko razmaknutim šiškama koje se odlično uklapaju u cijeli goth stil kojemu je tako religiozno posvećena.

Slika 4. Lydia Deetz u svom svakodnevnom gotičkom izdanju

U filmu, Beetlejuice prolazi kroz nekoliko promjena kostima, no onaj usječen u svačije pamćenje svakako je crno-bijelo prugasto odijelo koje je začuđujuće u skladu s pojedinim trendovima specifičnima za 80-e godine prošloga stoljeća poput spuštenih ždrijela na reverima njegovoga sakoa kutijastoga oblika. Na sakou se, u području kukova, nalaze džepovi sa zakrilcima izmjenično nošenima prema van i unutra. Ispod odijela Beetlejuice je odjeven u bijelu košulju s jednorednim kopčanjem koja je uparena s tankom crnom kravatom. Ravne hlače s običnim obrubom zataknete su u crne vojničke čizme na vezanje. Na Bubimirovom lijevomu zapešću zamjećujemo kaotičan zbir zahrđalih ura u općemu rasuću, svaka pripadajuća različitim stilovima, veličinama i stanjima zapuštenosti, kao i srebrnu narukvicu ispunjenu tirkiznim cirkonima. Također, na lijevomu kažiprstu nosi glomazni zlatni, jajoliki prsten sa žarišnim, jarko crvenim kamenom.

Slika 5. Ikonično Bubimirovo crno-bijelo odijelo

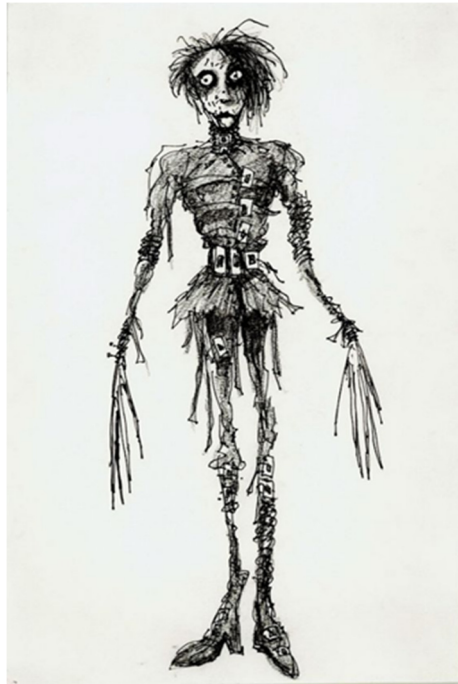
4. EDWARD ŠKARORUKI

Duševno iscijeđena od neuspješnog prodavanja svojih proizvoda za uljepšavanje, Peg Boggs upućuje se k neobičnomu, gotičkomu dvorcu s pogledom na njezino maleno suburbijsko naselje. Ondje pronalazi Edwarda, čudnoga, čini se, izgubljenoga mladića koji mjesto ruku ima oštre škare. Njegov izumitelj, koji ga je sastavljao od nule, nesretno je preminuo prije no što je uopće imao priliku u potpunosti ga završiti. Peg odvodi Edwarda kući, što odmah izazove interes njezinih susjeda. Njihovo se zanimanje rasplamsava u ushićenje nakon što dobiju uvid u Edwardove zapanjujuće vještine sječe drveća koje se u konačnici transformira u životinjski uobličene skulpture koje jednostavno oduzimaju dah. Žene u susjedstvu osobito izražavaju naklonost ka Edwardu koji ih oduševljava ekstravagantnim frizurama koje za njih danomice pravi. No, prije ili kasnije, ljubomora se počinje pretvarati u mržnju, stoga, može li takva rigidna zajednica prihvatiti nekoga tko ne odgovara njezinim zadanim normama?

Ideja za Edwarda Škarorukoga nadošla je od Burtonovoga brzopoteznoga crteža naranog još davnih dana, gorkoironičnoga vizuala iščupanoga iz bezdana čame na samu površinu njegove duše koji se vezivao uz lik koji želi, a ne može taći, koji je uravnoteženo kreativan i destruktivan, stvarajući takvim snažnim kontradikcijama svojevrsno ambivalentno ozračje.

Ta ilustracija groteskna je reminiscencija Burtonovoga tinejdžerstva – odviše ekscentričan eksterijerni identitet potkrijepljen kržljivim, skeletno ispijenim korpusom sveudilj presvučenim crnom kožom, slamnatom instalacijom raskuštrane kose te dugim oštricama mjesto prstiju dao

je naslutiti Burtonovu iscrpljujuću bitku s intimnošću, bjesomučno čeznući za dugoročnijim srodničkim, ali i međuljudskim vezivanjem. Uigrano elegična facijalna ekspresija skicirana lika refleksija je uciviljene duše koja sukcesivno oskvrnjuje srdašca svih onih koji se samo okušaju u jačanju recipročne, jedvice načmene psihičke spona. Promatrane u cjelini, Burtonove su ilustracije ustvari percipirane kao samosvojni komunikacijski kanal kojime su projicirana njegova nehinjena htijenja koja zaobilaze sve reprezentativne artikulacijske obrasce.

Slika 6. Burtonov groteskni tinejdžerski autoportret

Senzacionalan scenografski odsječak mizanscene u Edwardu Škarorukom počiva na oprečnomu kolorizmu predgradske sredine i Edwardova dvorca, dviju naprasno suočenih sfera u kojima se dinamično, iskričavo i nadasve filmično ozračje sučeljava s plahom naravi mučaljiva osamljenika. Dolično simboličkoj razini sukoba kolizijskih polova, predgradska je okolina oličena dijapazonom magičnih, granično psihodeličnih kaleidoskopskih boja kojima je vizualiziran iluzorni ideal suburbijске udruge, dok je Edwardov zamak prikazan odioznom kolorom, sumornim, učmalim sivilom sasvim ogrezlim u nagomilanu predivu pepeljave paučine. To je faktički metafizičko suburbijско ozračje hvoja Burtonovih mozaičnih duhovnih suvenira koji samo načas podgrijani prizivaju rezak, divlje razdoran konformizam njegovoga mladalačkog razdoblja.

Kostimografski i šminkerski sektor ove antologijske filmske uspješnice nipošto ne posustaju za harmoničnom kadencom bravuroznoga scenografskog simbolizma:

Edwardov crni kombinezon ispresijecan kožnim remenjem obrubljenim mjedenim zakovicama odbljesak je bojažljiva, alijenacijska biljega naravi secirana lika, još snažnije naglašena ekspresivno apliciranom šminkom; Edwardove mračno osjenčane očne duplje ispoljuju mučno nedokučivu, osamljenu inačicu očajnika koji grozničavo čezne za konačnim, dugo očekivanim iskoračivanjem iz satrvana čuvstvena stanja. Silni, neprebrojivi ožiljci koji prožimlju njegovo boležljivo blijedo lice simboličko su obilježje Edwardove izbrazdane duše, posljedično okrhnutе iznenadnom smrću njegovoga voljenog gospodara, nakon koje se tupo prepustio vječnomu izolacijskomu životu.

Odjeća suburbijjskih likova također je usklađena s njihovom ćudi:

Peg Boggs blaga je žena prijazne, obazrive naravi koja, vođena iskrenim majčinskim instinktom, ženerozno ugođuje Edwarda u svoj dom. Njezina demodirana vizura izravno naglašena niskom jakne, suknje i šešira sladunjave boje lavande simulakrum je modularnoga, vrsno kalibriranoga, no najzad sasvim banalnoga i razvodnjenoga bivanja lišenoga ikakvog dinamizma. Lik Peg Boggs personifikacija je socijalnoga perfekcionizma okrnjenoga zebnjom od kobnoga kraha u cikličnoj igri skrivača koja nalik kočnici inhibira lučenje osobenjačkoga, komunalno izbočenoga vizualnog izričaja. U Peginu manevru mimikrijske modulacije suburbijjskomu organizmu, Edward Škaroruki bio je privoljen na priskrblijevanje klasične, maskuline vizure, nastojeći svojom pojavom postati podoban pandan Billa Boggsa, odjevenoga u bijelu košulju uparenu s crnim radničkim hlačama navlačenim naramenicama. Peg se također poslužila i trikovima svojih kozmetičkih preparata, trudeći se artificijelnim putem prokrviti njegovu blijedu put, ali i prikriti nebrojene brazde koje su odvrćale svu pozornost s njegovoga lica. U samo jednome trenu, Edwardovo je lice u cjelini bivalo obavijeno mazom boje lavande, kolorom koji je uvelike prožimao objekte u njihovom malenom naselju. Za vrijeme toga čina šminkanja, Peg se povjerava Edwardu o načinu preživljavanja u njihovu gradiću, govoreći: „Mi sjedinjavamo i sjedinjavamo. Tajna je u stapanju.“, pritom se referirajući na konstantno prilagođavanje nepisanim normama suburbijjske zajednice.

Kim Boggs Pegina je kći u koju se Edward zaljubljuje već pri prvom susretu s njezinim likom na obiteljskim fotografijama. Isprva, Kim zauzima distancirani stav prema Edwardu, kako zbog vlastitoga instinktivnog zazora tako i utjecaja njezinoga dečka Jima, tipičnoga sportaša odjevenoga u atletsku odjeću, a povremeno i kožnu jaknu kao podsjetnika njegove grube i buntovničke osobnosti, no ubrzo prema njemu počinje razvijati jednako snažne osjećaje koji posebice izlaze na vidjelo u prizoru u kojem Kim, odjevena u bijelu svilenu božićnu haljinu obnaženih ramena obogaćenu opasačem s krupnom kopčom ponad grudi, traži od Edwarda da ju zagrlji, no ono što zapravo najviše razara srce jest činjenica da on to zbiljski ne može učiniti.

Potkraj filma, kada nabrušena rulja suburbijске zajednice pokušava otjerati Edwardu u njegovo prirodno stanište, te čitava situacija eskalira Jimovim umorstvom, zapažamo da je Kimina nevino bijela haljina umrljana krvlju – ta jarko crvena krvna ljava na njezinu ramenu simbol je iščeznuća potpune čistoće, narušavanja njezinoga sretnoga, idealnoga života, ali naposljetku i gubitka istinske ljubavi.

Slika 7. Kim Boggs u naručju Edwarda Škarorukoga

Osim briljantnim rabljenjem osvjetljenja, Edward Škaroruki začinjen je i zbirkom simetričnih, ali i izobiljem izbliza snimljenih kadrova koji sugestivno pomažu gledatelju prisposodobiti se s Edwardovim duševnim komešanjima. Primjerice, kada je Edward jeo za stolom zajedno sa svojom novom „obitelji“, jedan bi kadar prikazivao cijelu obitelj simetrično okupljenu oko stola, a zatim bi se vratio na prizor izbliza snimljene Edwardove reakcije. Takva bi snimka također pokazivala njegove izraze lica dok neuspješno pokušava nabosti zrna graška na svoje oštrice, prebacivši se potom na snimku točke gledišta (dakle, iz Edwardove perspektive), gdje pak svjedočimo njegovom frustrirajućem nastojanju da izbalansira grašak na svojim lopaticama i u konačnici ga prinese ustima.

5. ALISA U ZEMLJI ČUDESNA

Dok bijaše još malena djevojčica, u Alisin se um krišom došuljavala iznovična, salijećuća noćna mora u kojoj bi, u samo djeliću sekunde, zakoraknula u nadnaravnu kozmičku dimenziju naseljenu čudnim, onozemaljskim bićima. Sada je, kao mlada 19-godišnja djevojka uzdrmana prinudom na skorašnju bračnu zajednicu sa snobovskim, odviše neprivlačnim udvaračem, u časku kliznula u svoje dječje sanje, gdje upoznaje užurbanoga, kucnjima ure preokupiranoga Bijelog Zeca, naučenjačku gusjenicu koja vrvi mudrim izrekama, glupave, nezrele jajolike blizance i u konačnici Ludoga Klobučara, koji su svi zanesenjački opijeni snažnim upinjanjem da jednom i zavazda smlave surovoga krvoloka Jabberwocka, a na koncu i oslobode svoju zemlju od represivne vladavine obijesne, na masovno očajavanje gramzljive Crvene Kraljice. Dakle, krasi li Alisu odvažno srce heroine ili možda ono bračnom devalvacijom osakaćene kućanice?

5.1. Alisa Kingsleigh

Glavna je junakinja filma Alisa Kingsleigh, mlada djevojka koju, skrhanu preuranjenom smrću svoga krajnje podržavajućega oca, obuzima dojam slobodoumne sile danonoćno obračunavane s opresivnim, hijerarhijski snažno prožimajućim konformizmom. Zagušena svim nesnošljivim, nepravičnim očekivanjima, Alisa svjedoči usplahirenomu meškoljenju Bijeloga zeca kojega bez daljnjega premissljanja slijedi do zečje rupe u koju upada u hipu, začas samu sebe nalazeći u čudnoj dimenziji kao preslikanoj iz njezinih dječjih snova, no u ovom izdanju ona više ne biva Zemljom čudesa u kojoj je Alisa boravila kao malešna djevojčica, već Podzemlje u kojemu su u kamen uklesana neka ipak drukčija pravila. U ovom se univerzumu u neumoljivim čeličnim dverima ključ u bravi podmuklo zaokreće preda djevojkom čija veličina oscilira konzumiranjem magičnoga kolača ili pak ispijanjem bizarne sadržine dražesno majušne bočice s primamljivom porukom koja nagoni u iskušenje. Burtonova beskrajno osebujna kraljevina nije krepka, luminozna zemlja čudesa iz romana Lewisa Carrola, no abrazivni i kuriozni krajobraz koji nalik skrušenomu grešniku pokorno kleči pod okriljem divljačke vladavine Crvene Kraljice. Sada je, ukoliko želi moćno nadići bujicu daljnje despocije Crvene Kraljice, pred Alisu ispriječen nesumnjivo složen izazov, od kojeg nesvjesno škrguću zubi – poražavanje gnjusnoga Jabberwocka, užasavajuće, sablažnjive nemani koje se zgražava svak, i pogona koji ulijeva golemu snagu Crvenoj Kraljici, koja pak bolno prisiljava da se krv u žilama snažno ledi, a koža još brže ježi.

U uvodnim filmskim kadrovima Alisu uočavamo u klasičnoj plavoj haljini, bjelodano inspiriranoj Diorovim New Look-om iz 1947. godine, s vitkim, gotovo utegnutim strukom, mekim, zaobljenim ramenima i voluminoznim skutom, no kada greškom upada u zečju rupu, njezina haljina prolazi kroz značajne preobrazbe tijekom čina smanjivanja i rasta – haljini su dodani crni obrub, pruge te kontrastne boje kako bi se postigao taj familijarni gotički stil koji je prisutan u velikoj većini njegovih filmova. Alisu je također moguće vidjeti i u kazališnoj crvenoj haljini koju nosi u prisustvu zlokobne Crvene kraljice – ta je haljina neusporedivo primjerenija Zemlji čudesa od njezinoga prethodnoga ansambla, a iako više odražava karakter Crvene kraljice od same Alise, na mladoj glumici izgleda jednako zapanjujuće. Nabrani nizovi ispod haljine suknji daju volumen, a rastrgani sloj životinjske kože daje gotovo divlji izgled dosad slatkaj Alisi, možda otkrivajući neku tamniju stranu njezine prirode. Toj je besprijekornoj kostimografiji, koja je u konačnici osvojila i Oscara, pridodan i tipičan izgled Burtonovih likova, obilježen velikim, okruglim očima, mračnim podočnjacima, boležljivim bljedilom kože i na koncu izbočenim, snažnim obrisnim linijama isklesanim jagodicama.

Odgovara li onda Burtonov ideal Alise viziji suvremenoga egzemplara Ivane Orleanske na koju je svaljena pomalo čudna „podzemaljska“ misija (ipak je to Tim Burton, pobogu) da dočepanim *vorpalnim* mačem, svojevrsnim ekskalibrom današnjice, smakne krvoločnoga, dosad nesavladivoga zmaja? Ovaj filmaš uglavnom naginje slijeganju ramenima na zor Alise kao nepokolebljive sljedbenice feminizma, odnosno nabrušene revolucionarke koja gordo odolijeva socijalnim cenzurama usiljenoga konsenzusa – on ju je, zapravo, zamišljao kao isuviše anksioznu, klasnim uplivima zaokupljenu djevojku koja, iskobeljavši se iz nesmiljenih okova konvencije, smionim zaveslajima sigurno uplovljava u podulje iskanu, prividno izgubljenom luku samodefinicije.

Slika 8,9. Kostimografski varijetet Alise Kingsleigh

5.2. Ludi Klobučar

Ludoga Klobučara definira njegov ludički karakter, vjetrenjast je poput prstena raspoloženja, sa snažnim previranjima kao serviranima na poslužavniku, no unatoč svojoj ekscentričnosti, Alisi je odan prijatelj te glavni vođa u otporu pružanom Crvenoj Kraljici.

On je jedan manični brbljavac u odijelu¹ ugrubo nagrizenom zubom vremena, s rednikom snabdjevenim obojenim koncima, sasvim klasičnom klobučarskom municijom, šašavo gibljive glave okrunjene cilindričnim šeširom od vrsno izvezete dezenirane kože, sižejno zaokruženim svilenom maramom boje lososa, zabodenim iglama raskošno urešenih glavica te cijenom izraženom u šilinzima i penijima (10/6, kakav šaljiv način prodaje šešira!), žarkim uvojcima kose živoga sjaja žeravice koji se zagriženo opiru svim gravitacijskim zakonima, šarene, razigrane šminke kao savršene za prpošne cirkuske performanse, ali i računalno uvećanih očiju okićenih forsorno zelenim lećama, jednom naslikanom samo malko nakrivo kao zrcaljenom preslikom njegove vrckave naravi (ne zaboravljajmo i promišljeno prorijeđene prednje zube!). Ludi je Klobučar, čini se, kao osuđenički zaleđen u vremenskoj zoni neokončane čajanke, svečano igrane s regularnim uzvanicima, Bijelim Zecom, borbenom mišicom Mallymkun, a kadgod i cinično iskešenom, sporadično raspršivanom Češirskom mačkom. Magično

¹ Proučavana izbliza, vrckava opravica Ludoga Klobučara skrojena je od nasumičnoga niza raznobojnih, dezeniranih krparija, stoga je kostimografkinja Colleen Atwood usporedila klobučarevo umijeće izradbe odjeće s načinom na koji svrake sačinjavaju gnijezdo za svoju mladunčad. Naime, svrake skupljaju nasumične stvarčice koje ih se dojmje i uklapaju ih u konačan izgled svoga gnijezda, slično klobučarevoj navodnoj koncepciji kreiranja svoga bizarnoga ruha.

bezgranična gozba, upriličena za proslavu klobučarevoga ne-rođendana, inscenirana je na raskršćenju, krajnje zabačenju zaravni ukraj pomrčinom obgrljenoga šumarka, svukud omeđenoga ruiniranim, nalik spiralama vijugavim granjem².

Kada mu krajnje iskorijenjena, beznadežno sahranjena sjećanja lijeću umom, Ludi Klobučar učas uranja u žrvanj nebuloznih verbalnih zavrzlama, najedared izmjenjujući zelenu boju očiju u zlaćanu, no i neizbježno podliježući izvornomu glasgowskomu naglasku.

Cjelokupni izgled Ludoga Klobučara zasnovan je na zamisli Johnnija Deppa i Tima Burtona na papir prenesene vodenim bojama. Uspoređujući njihove ilustracije, teško je ne zamijetiti zaprepašujuće minorne, gotovo nikakve razlike među dvama prikazima navedenoga lika, stoga je odjel za frizuru i šminku imao vrlo jasno viđenje finalnoga izgleda ovoga krajnje ekscentričnoga proizvođača šešira.

Slika 10. Ekscentrični eksterijer Ludoga Klobučara

² Spirala je rekurentni motiv Burtonovih filmova inspiriran njemačkim ekspresionizmom 20-ih godina 20. stoljeća. Osim toga, nadahnuće navedenim umjetničkim pokretom svakako pronalazimo i u Burtonovoj karakterističnoj opoziciji svijetla i sjene (mraka), ali i glavnomu junaku kao neshvaćenom društvenom izopćeniku koji zapravo krije svoje veliko srce.

Slika 11. Zaprepašujuće slične vizije Tima Burtona i Johnnyja Deppa

5.3. Crvena i Bijela Kraljica

Glavna antagonistica filma jest Crvena Kraljica, osiona, nadmena barbarska vladarica koja je, kako lakoumno zavarana kukavičkom laskom, tako i ekspresno razjarena lako zanemarivim neposluhom. Na popis njezinih osobina moguće je pridodati i riječ paranoična, jer što drugo razabrati iz naređenoga ubojstva vlastitoga supruga zbog tobožnje zainteresiranosti za njezinu sestru. Ona je, jednostavno rečeno, razmaženo derište zatočeno u tijelu odrasle žene, nesretno kažnjeno nesrazmjerno divovskom glavom (doslovno i figurativno). Stručnjački je tim za kosu i šminku Heleni Bohnam Carter pričvrstio oveliko protetičko čelo, kojime joj je višestruko „potisnuta“ čeona linija kose, te plameno crvenu sroliku periku, s kovrčama kao stručcima ruža, kojom je glumičina glava poprimila komične obrise sijalice. Priznajmo, ne možemo se oteti dojmu da se ovdje naočice zabavljamo sa slučajem prijeke replikacije lika Bette Davis u *Privatnom životu Elizabete i Essex*a iz 1939. godine, sa stravično uskim strukom, visokim ovratnikom i voluminoznim rukavima, na ramenima reljefno uobličanima nalik kugli navrh žezla, ali i pokojim novim sastojkom za apsolutno optimalnu recepturu Crvene Kraljice poput *dječje* plavoga sjenila, nedefinirane preferencije Tima Burtona.

Slika 12,13. Bette Davis u *Privatnom životu Elizabete I* i *Essexu* iz 1939. godine kao inspiracija za Crvenu Kraljicu

Bijela je kraljica miroljubiva i suosjećajna vladarica, pjenušave ćudi koja se uvelike razlikuje od nasilnoga i promjenjivoga temperamenta Crvene kraljice. Bijela kraljica u krajnoj je mjeri ljubazna prema životinjama i vlada pošteno, obećavajući da nikada neće nauditi nijednomu živućemu biću (izravna opreka Crvenoj Kraljici koja je sve životinje u kraljevstvu na surov način učinila svojom služinčadi). Na prvu možda djeluje isuviše običnim likom kojega ne obilježava nekakva specifična, luckasta crta, no i u njoj, nema nikakvoga razloga za brigu, kao i u mnogima, ako ne i svim naseljenicima Zemlje čudesa, čuči narav opečaćene ćudljivice.

Za Bijelu je Kraljicu izabran – odgovor se nameće već sam od sebe – snježnobijeli ansambl nadahnut kraljicom Viktorijom, okićen prljavo bijelim, viskoznim vlasima prave ljudske kose nalik prebačenoj kopreni koji uvelike pridonose njezinoj vilinskoj, iznimno produhovljenoj pojavi, no ipak garniran s natruhom Morticije Addams, izraženoj u formi tamnih obrva te ruža boje dozrele šljive koji su u snažnom sukobu s njezinom krhkom, porculanski bijelom kožom.

Slika 14. Bijela Kraljica

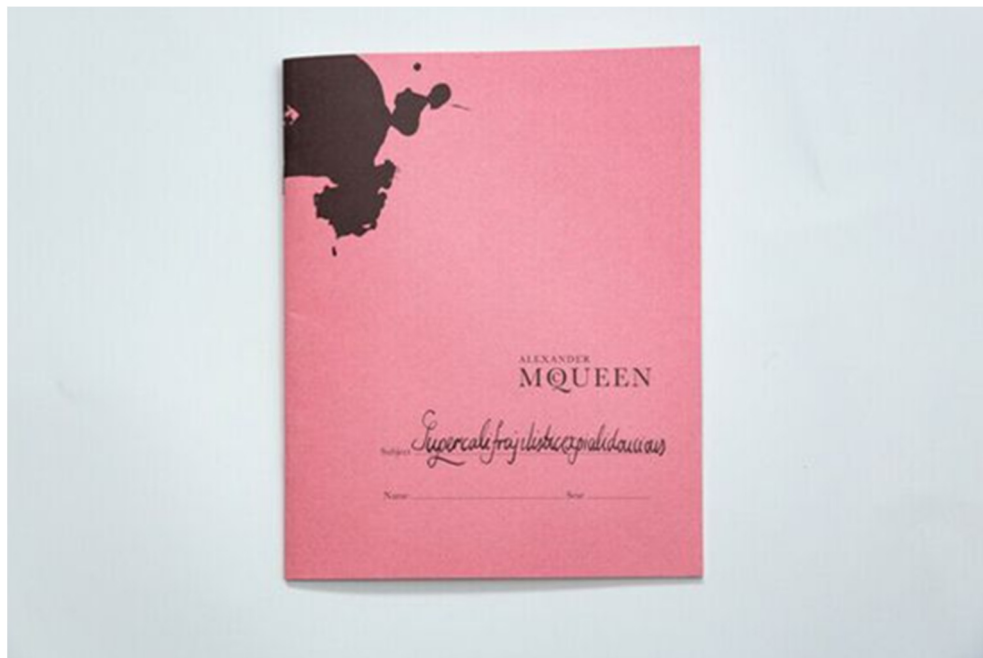
6. SUPERCALIFRAGILISTICEXPIALIDOCIOUS, A/W 2002. godine

Kolekcija Alexandra McQueena za jesen/zimu 2002. godine proplamsaj je pročišćene kazališne pompe. Pariška lokacija, raskošni, kao u neslućene nebesne visine uzvišeni svodovi La Conciergerieja, srednjovjekovne palače u kojoj je ozloglašena kraljica Marija Antoaneta bila zaključana u predvečerje svoga revolucionarnoga pogubljenja 1793., omogućili su krišom uvučen pozadinski *suspense*. Među McQueenovim nadahnućima sam vrh drži ma tko drugi no Tim Burton, živopisni režiserski veleum iza hvalevrijednoga filma *Sanjiva dolina* koji kudikamo prožima srž ove plijeneće kolekcije. *Sanjiva dolina* Burtonova je filmska ekranizacija očešana o priču o bezglavom jahaču Washingtona Irvinga, locirana u New Yorku u 1790-im godinama. Uzbudljiva drama koja svakoga dojmljivo zaveže za rub sjedala izgrizanih usnica i zgrčenih pesnica, zavučena u ovu sablažnjivu književnu priču, McQueenovom je senzibilnom rukom prenesena u (ženski) lik drumskoga razbojnika, pripovjedno uokvirenoga svilenim ansamblom nedokučive maske, časničkoga oglavlja ugaonih rogova i, kao domašaja zanesenjačkoga oduševljenja, grandiozno vijornoga ogrtača.

Zasluge za dizajn revijskoga osvjetljenja pripisuju se Timu Burtonu, no i one za pozivnice: tušem poškropljene školske vježbenice ispunjene njegovim osebnim, hirovitim skicama djece omanjih okrajina i ispupčenih očiju.

Slika 15. Svileni ansambl Alexandra McQueena inspiriran Sanjivom dolinom Tima Burtona

Slika 16. Pozivnice za modnu reviju prožete Burtonovim jedinstvenim likovnim rukopisom

7. ZAKLJUČAK

Burtonov trezorski um nepresušno je vrelo genijalnih filmskih ideja koje gledatelje svakoga puta fasciniraju u jednakoj mjeri. Nećete se ni u jednom trenutku uhvatiti kako zijevate jer će te biti u potpunosti obuzeti detaljima i događajima koji samo lijeću ekranom – iz toga se razloga preporuča višestruko pregledavanje filmova jer svaki novi pokušaj otkriva dotad prikrivene, moglo bi se reći nevidljive detalje toga ekstravagantnoga svijeta. Burtonovi se filmovi također krase i neprijeporno besprijekornom kostimografijom kojom se ilustriraju krucijalna obilježja glavnih junaka. Koristeći zvukove, svjetlosne efekte te dinamično pomicanje kamere, Burton kreira film u kojem se kadrovi savršeno slijevaju jedan u drugi, u potpunosti okupirajući gledateljevu pozornost i um. Njegova zaokupljenost sitnim detaljima te sveukupno ingeniozan um pružaju gledatelju jedinstveno iluzorno iskustvo sudjelovanja u samomu filmu. Uza sve to, Burton se uvijek ipak nekako pronade na udaru kritika – filmski se kritičari jednostavno moraju odlučiti odgovara li im više izgled likova kao preslikanih s njegovih skica ili pak likovi koji su obrađeni računalnom animacijom koja tobože odstranjuje element ljudstva. No, u konačnici sagledano, mladić koji je za cijeloga života kopnio u zagušljivom osjećaju nepripadnosti uspio je u svomu podvigu da ga ljudski rod zavoli upravo onakvoga kakvim on zbiljski biva.

8. EKSPERIMENTALNI DIO

8.1. Mjere za konstrukciju temeljnoga kroja haljine

Oznaka veličine: C-40

Glavne tjelesne mjere:

$$T_v = 168 \text{ cm}$$

$$O_g = 92 \text{ cm}$$

$$O_s = 74 \text{ cm}$$

$$O_b = 98$$

Konstrukcijske mjere:

$$D_o = 1/10 O_g + 10,5 \text{ cm} = 20,7 \text{ cm}$$

$$D_l = 1/4 T_v - 1 \text{ cm} = 41 \text{ cm}$$

$$V_b = 3/8 T_v = 63 \text{ cm}$$

$$D_k = 5/8 T_v = 105 \text{ cm}$$

$$\check{S}_{vi} = 1/20 O_g + 2 \text{ cm} = 6,6 \text{ cm}$$

$$V_{pd} = D_l + 1/20 O_g - 0,5 \text{ cm} = 45,1 \text{ cm}$$

$$\check{S}_l = 1/8 O_g + 5,5 \text{ cm} = 17,4 \text{ cm}$$

$$\check{S}_o = 1/8 O_g - 1,5 \text{ cm} = 11,7 \text{ cm}$$

$$\check{S}_g = 1/4 O_g - 4 \text{ cm} = 20,5 \text{ cm}$$

$$\check{S}_s = 1/4 O_s - 1 \text{ cm} = 17,5 \text{ cm}$$

Dodatak:

$$+ 1 \text{ cm}$$

$$+ 0,5 \text{ do } 1 \text{ cm}$$

$$+ 1,5 \text{ do } 2 \text{ cm}$$

$$+ 1,5 \text{ cm}$$

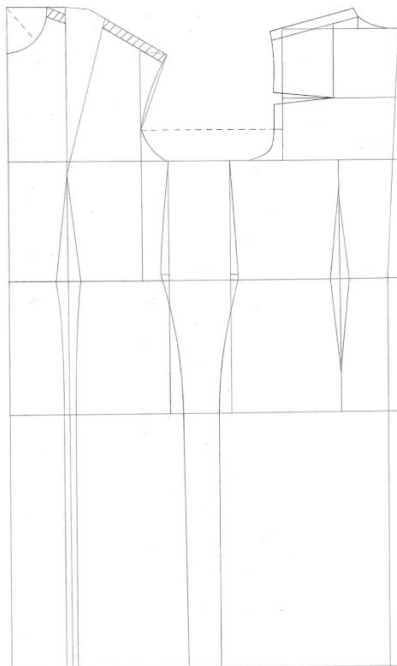
8.2. Skica haljine

Slika 17. Skica prednjega i stražnjega dijela haljine

8.3. Konstrukcija temeljnoga kroja haljine

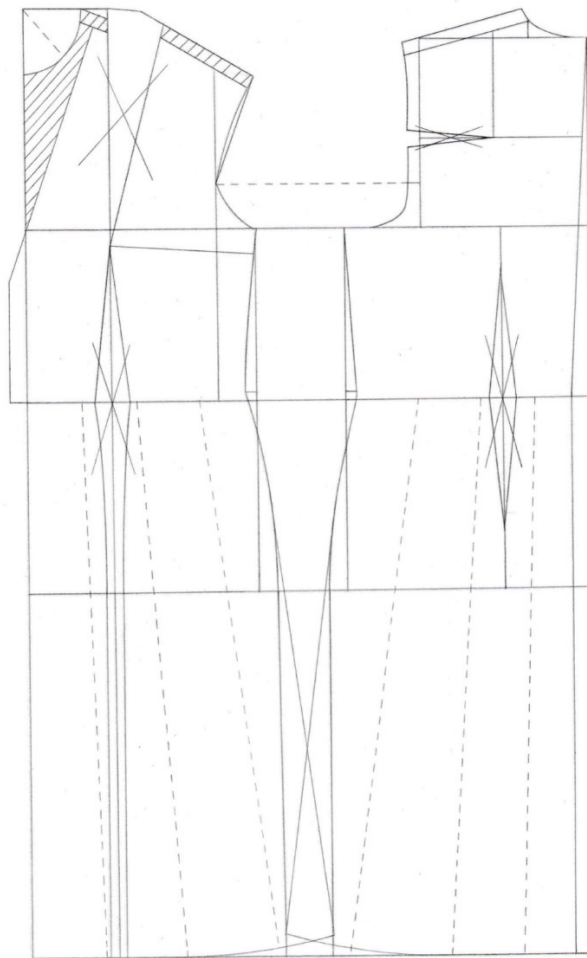
Temeljni je kroj haljine napravljen prema literaturi *Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće* Darka Ujevića, Dubravka Rogalea te Marijana Hrastinskoga.

Slika 17. Temeljni kroj haljine

8.4. Modeliranje haljine

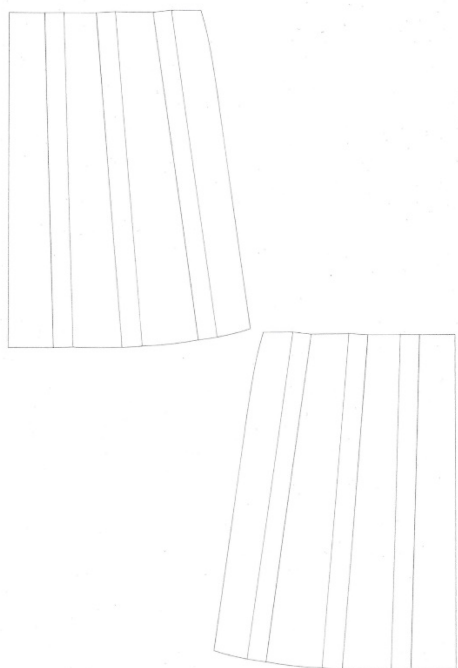
Konstruirani temeljni kroj haljine prikazan na slici 18. poslužio je kao polazna osnova za daljnje modeliranje kroja. Na prednjemu dijelu kroja ušitak čija se početna točka nalazi u vršku grudi premješten je u bočni šav 3 cm ispod krivulje orukavlja, na pregibnu su liniju dodana 2 cm za jednoređno kopčanje, prsni je ušitak uklonjen, dok je vratni izrez modificiran sukladno onomu na skici haljine prikazanomu na slici 17. Na stražnjemu su dijelu kroja odstranjena oba ušitka ucrtana u temeljni kroj haljine. Na obama dijelovima kroja donji je dio haljine proširen u zvonolik oblik na kojemu su iscrtkanim linijama naznačena 4 nabora podjednake veličine.

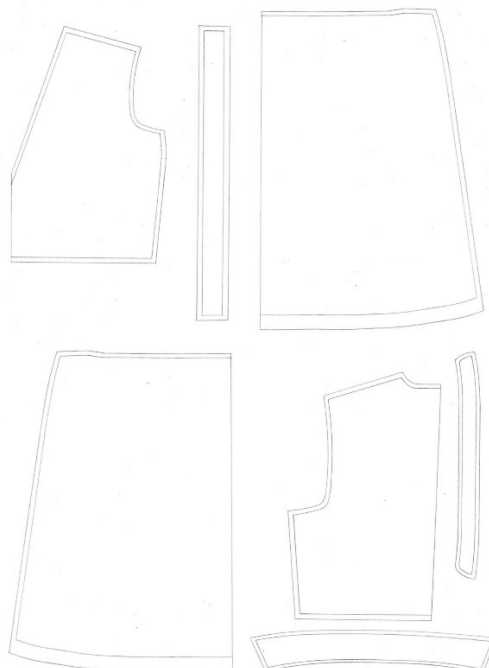
Slika 19. Modelirani kroj haljine

8.5. Krojni dijelovi sa šavnim dodacima

Prije no što izdvojimo krojne dijelove i dodamo im šavne dodatke, između svakoga, prethodno naznačenoga nabora na donjemu dijelu haljine dodajemo 4 cm (2+2 zbog pregiba), kao što je to prikazano na slici 20. Na slici 21. izdvojeni su krojni dijelovi haljine – uz ravne je linije krojeva dodan po 1 cm šavnoga dodatka, na krivuljama je dodano po 0,7 cm, dok su uza donji rub haljine dodana po 3 cm šavnoga dodatka.

Slika 20. Širenje donjega dijela haljine na objema stranama kroja

Slika 21. Krojni dijelovi sa šavnim dodacima

9. LITERATURA

- [1] Burton, T.: *Burton on Burton (Revised Edition)*, Farrar, Straus and Giroux, New York, 2006.
- [2] Dirix, E: *High Fashion: The 20th Century Decade by Decade*, Thames & Hudson, London, 2016.
- [3] Ferenzci, A.: *Tim Burton (Masters of cinema series)*, Phaidon Press, Pariz, 2010.
- [4] Nathan, I.: *Tim Burton, The iconic filmmaker and his work*, Aurum Press, London, 2016.
- [5] Ujević, D, Rogale, D, Hrastinski, M: *Tehnike konstruiranja i modeliranja odjeće*, Tekstilno-tehnološki fakultet, Zagreb, 2010.
- [6] Wilcox, C.: *Alexander McQueen*, Victoria & Albert Museum, London, 2015.

INTERNETSKI ČLANCI

Alice in Wonderland (2010 film) Study Guide, URL:

<https://www.gradesaver.com/alice-in-wonderland-2010-film/study-guide/character-list>

(očitano sa stranice 15.7.2022.)

Abbey Bender, Costume Party: „Beetlejuice“, URL:

<https://www.nylon.com/articles/costume-party-beetlejuice> (očitano sa stranice 20.7.2022.)

Amanda Fitzsimons, Designing Costumes for Tim Burton’s Alice in Wonderland, URL:

<https://wwd.com/eye/people/designing-costumes-for-tim-burtons-alice-in-wonderland-2523602/> (očitano sa stranice 26.7.2022.)

Beetlejuice Stripped Suit, URL:

<https://bamfstyle.com/2021/10/31/beetlejuice-stripped-suit/> (očitano sa stranice 19.7.2022.)

Hope Parsons, The Motif of Gothic Suburbia in Tim Burton’s Filmography, URL:

<https://thedailyfandom.org/the-motif-of-gothic-suburbia-in-tim-burtons-filmography/>

(očitano sa stranice 21.7.2022.)

Mad Hatter’s Wardrobe, URL:

https://aliceinwonderland.fandom.com/wiki/Mad_Hatter%27s_wardrobe (očitano sa stranice 22.7.2022.)

Matthew Trzcinski, Tim Burton’s Alice in Wonderland: 10 Hidden Details About The Costumes You Didn’t Notice, URL:

<https://wechoiceblogger.com/tim-burtons-alice-in-wonderland-10-hidden-details-about-the-costumes-you-didnt-notice/> (očitano sa stranice 30.7.2022.)

Mise-en-Scene and Edward Scissorhands, URL:

<https://www.registerednursern.com/mise-en-scene-and-edward-scissorhands/> (očitano sa stranice 17.7.2022.)

Sara Abbas, The Burtonisation of fashion: style lessons from Tim Burton, URL:

<https://www.varsity.co.uk/fashion/23036> (očitano sa stranice 30.7.2022.)

Sara Stewart, How fashion and beauty visionaries brought „Alice in Wonderland“ to life,

URL: <https://nypost.com/2010/02/28/how-fashion-and-beauty-visionaries-brought-alice-in-wonderland-to-life/> (očitano sa stranice 26.7.2022.)

Tim Burton & Alexander McQueen, URL:

<https://unframed.lacma.org/2011/07/25/tim-burton-alexander-mcqueen> (očitano sa stranice 29.7.2022.)

10. SLIKOVNI I VIDEO PRILOZI

Johnny Depp Changing into The Mad Hatter, URL:

<https://www.youtube.com/watch?v=48CzYuYZO5Y> (pregledano 17.7.2022.)

Slika 1.:

https://www.pinterest.com/pin/AaUIC-r90yM3m8-5oBOcVn_aQMiOa3eQj8rJokW1X7vTc3srpu6Dwlw/

Slika 2.:

<https://i.pinimg.com/originals/1f/17/7c/1f177c86ac203072b82805f018a64da6.jpg>

Slika 3.:

<https://imgix.bustle.com/nylon/18418411/origin.png?w=760&h=475&fit=crop&crop=faces&auto=format%2Ccompress&q=50&dpr=2>

Slika 4.:

<https://imgix.bustle.com/nylon/18418417/origin.png?w=1200&h=1000&fit=crop&crop=faces&auto=format%2Ccompress>

Slika 5.:

<https://i0.wp.com/bamfstyle.com/wp-content/uploads/2021/10/BeetlejuiceSuit-CX-Boots.jpg?ssl=1>

Slika 6.:

https://www.google.hr/search?q=tim+burton+edward+scissorhands+drawing&sxsrf=ALiCzsb6-ApN1-9topDRfK7_bpwejwAd3A:1658737547520&tbm=isch&source=iu&ictx=1&vet=1&fir=Rtf0dmnzXimEeM%252CfkLW64KCx9Xs_M%252C_%253Bj3MXVppViUeKNM%252C9QIFHaDTdDgI9M%252C_%253BnOKMiX2a35SzZM%252CCK2J6IS7YD5RxDM%252C_%253BFYBSGEoy8Nj8cM%252CzZbxWrKXwt1PJM%252C_%253BVDRrGtzNhbRnVM%252C4vj_Pa0FZTPU8M%252C_%253BxKAMSybtM3vkfM%252CjonEhi_PWt4-HM%252C_%253B9CSpyuov1XifM%252Crx8H41LZz66HM%252C_%253Bh4P5OR6W1ma3SM%252C4jTVdFM44IuF8M%252C_%253BnMmZD3t8Iv5dRM%252CphhUVU1Gwr98tM%252C_%253B90mqn7HXVdq42M%252CLn3XQ9SIgbCtBM%252C_%253BvrJ035YSOxhmZM%252CS4wtVY26hJtu-M%252C_%253BfFUMtDgvNBV92M%252CZ8ssfjuaHRtsNM%252C_%253BcUqEIlz6JleOxM%252CiLRRJFm_TzbOGM%252C_%253BeW6QzRO1FP3v6M%252CIZF4Vj06x06isM%252C_%253BoaCHdmrHj8rC2M%252Cs5rCEx2PsCTdIM%252C_%253BI85Z1083vGKITM%252CHd5uMxAQ1YC3fM%252C_&usg=AI4_-kTsvQPnTGr4wKiulBfBamZO0vTXpg&sa=X&ved=2ahUKEwi-j67yZpP5AhWJhP0HHXssCdQQ9QF6BAgDEAE&biw=1280&bih=609&dpr=1.5#imgc=Rtf0dmnzXimEeM

Slika 7.:

<https://i.pinimg.com/originals/75/92/d4/7592d4f003a569ccb464c2862f1cf712.jpg>

Slika 8.:

<https://scrappedprincess.files.wordpress.com/2010/05/alice-in-wonderland02.jpg>

Slika 9.:

<https://i.pinimg.com/originals/4e/96/1c/4e961c65ba15f07f56d2789c1cd13402.jpg>

Slika 10.:

<https://i.pinimg.com/564x/0b/86/a1/0b86a13425c12642a82135d3f0765105.jpg>

Slika 11.:

<https://animatedviews.com/2010/alice-in-wonderland-2010-blu-ray/>

Slika 12.:

https://www.meisterdrucke.lu/kunstwerke/1200w/Unbekannt_-_Bette_Davis_American_actress_1939_-_%28MeisterDrucke-800659%29.jpg

Slika 13.:

https://www.google.hr/search?q=alice+in+wonderland+scenes+with+and+without+special+effects&sxsrf=ALiCzsYCOm5zkhusYveTqR-dcSNnI3ZOvA:1658410383827&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwjMeOjIr5AhWRIP0HHXcxBY4Q_AUoAXoECAEQAw&biw=1280&bih=609&dpr=1.5#imgrc=etmIScy19_XI0M

Slika 14.:

https://static.wikia.nocookie.net/p_/images/c/c7/Mirana_the_White_Queen.jpg/revision/latest?cb=20111211224245&path-prefix=protagonist

Slika 15.:

<https://unframed.lacma.org/sites/default/files/attachments/mcqueen-ensemble-via-style-com.jpg>

Slika 16.:

<https://i.pinimg.com/564x/a0/ea/ed/a0eaed08560743eb6afd9ec36bf5df96.jpg>

